

De Opstanding van Christus *een dagelijkse realiteit*

door Koen Prinzen

Student van Azusa Theologische Hogeschool

Het lijkt misschien wat raar om na te denken over de opstanding van Christus zo ná Pasen. Waarschijnlijk heeft u tijdens het Paasfeest wel uitgebreid gevierd dat Christus is opgestaan. Ik wil in dit stuk terugblikken op het Paasfeest. Wat betekent de opstanding van Christus voor ons, als gelovigen. Welke plaats heeft het in ons geloof. Ik zal hierbij kijken naar wat de Bijbel hierover te zeggen heeft in de Evangelieën, in Handelingen en in de brieven van Paulus. Ook kijk ik kort naar wat de theologie gezegd heeft over de opstanding van Christus.

De Evangelieën

In de Evangelieën vinden we de opstanding vooral terug in twee verschillende contexten. De voorspelling van de opstanding van Jezus, in combinatie met het lijden en sterven, en de beschrijving van de opstanding. In de Synoptische Evangelieën vinden we meerdere malen dat de Mensenzoon moet lijden en sterven maar op de derde dag weer op zal staan. De opstanding wordt door Jezus dus al voorspeld in de Evangelieën. Ook zien we dat de opstanding in lijn staat met de Schriften. Voor zijn Hemelvaart zegt Jezus in Lucas 24:44-46

Toen ik nog bij jullie was, heb ik tegen jullie gezegd dat alles wat in de Wet van Mozes, bij de Profeten en in de Psalmen over mij geschreven staat in vervulling moest gaan.

Daarop maakte hij hun verstand ontvankelijk voor het begrijpen van de Schriften. Hij zei tegen hen:

'Er staat geschreven dat de messias zal lijden en sterven, maar dat hij op de derde dag zal opstaan uit de dood,

De opstanding wordt dus niet alleen door Jezus voorspeld maar ook door de Schriften.

De tweede context waarin we de opstanding terugzien is de beschrijving ervan. De Evangelieschrijvers zijn hier redelijk eenduidig over, in de zin dat ze het alle vier beschrijven en melding doen van de omvergegooide steen, het lege graf en de ontmoeting van de apostelen met de opgestane Jezus. De opstanding die aan het einde van de evangelieverhalen komt, waarna er soms nog verslag wordt gedaan van zijn tijd hierna op aarde en de Hemelvaart, brengt een goede afloop van het verhaal. Het verhaal van Jezus heeft een goede afloop, het eindigt niet in een deceptie maar in een overwinning. In de lijn van het verhaal is het een overwinning op degene die hem hebben gedood, want Hij is nu weer levend.

In Johannes 11:21-26 vinden we nog iets dat van belang is bij het beschouwen van de opstanding van Christus. Voordat Lazarus uit de dood wordt opgewekt praat Jezus met Maria. Hij verteld haar dat Lazarus zal opstaan, maar zij denkt hierbij aan de opstanding op de laatste dag. Jezus zegt hier echter:

Ik ben de opstanding en het leven. Wie in mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft, en ieder die leeft en in mij gelooft zal nooit sterven.

Wat dit precies betekent dat zien we later in deze bijbelse analyse, maar dit is een van de weinige plaatsen waar over het leven na de dood door Jezus in de Evangelieën wordt gesproken.

Handelingen

In het boek Handelingen zien we de opstanding van Christus terug in de verkondiging. Van Eck zegt hierover: "het heilshandelen komt vooral daarin naar voren dat God Jezus uit de doden heeft opgewekt". Het is met name deze wending van dood naar leven die de

verkondiging van Handelingen bepaald. De apostelen verkondigden de opgestane Christus. In Handelingen 2:32 staat: Jezus is door God tot leven gewekt, daarvan getuigen wij allen. (zie ook Handelingen 4:10, 33, 5:30, 10:40, 13:30-33, 26:23)

Dit is het getuigenis van de messias die was gestorven en is opgestaan. Deze zijn niet van elkaar te scheiden omdat het anders een deceptie zou zijn. Een heilbrenger die sterft is niet een krachtig getuigenis. Nee, de opstanding van de messias was waar de apostelen van getuigden.

Volgens Handelingen 17:31 is de opwekking van “de Man die God bestemd heeft” het bewijs dat Hij ook daadwerkelijk van God komt. In Handelingen 2:31-33 vinden we al dat “Jezus, door God tot leven gewekt” verbonden wordt met de gebeurtenissen daarna, Jezus is verheven, zit aan de rechterhand van God en is de schenker van de Heilige Geest. We zien hier dus dat zijn opwekking een bevestiging is dat Hij de messias is en door God is gezonden. Een uitwerking van de opstanding vinden we in Handelingen 4:2, de opstanding van de gelovigen door Christus. De NBV vertaald: “de opstanding uit de dood op grond van wat er met Jezus was gebeurd”, andere vertalingen lezen: “door Jezus” of “in Jezus”. Dit is, blijkens de tekst een uitwerking van de opstanding van Jezus.

De brieven van Paulus

De opwekking van Christus is iets wat Paulus vaak aanhaalt. Het is het centrale punt in de eschatologie van Paulus omdat het de weg naar de nieuwe tijd en de hoop voor de toekomst is. Onder andere in 1 Korintiërs 15 werkt Paulus uit dat de opstanding van Christus en de opstanding van de doden direct aan elkaar zijn verbonden. In 1 Korintiërs 15:12-13 wordt gezegd staat:

Maar wanneer nu over Christus wordt verkondigd dat hij uit de dood is opgewekt, hoe kunnen sommigen van u dan zeggen dat de doden niet zullen opstaan? Als de doden niet opstaan, is ook Christus niet opgewekt.

De opwekking van Christus is direct verbonden met en een garantie voor de opwekking van de gelovigen na de dood. Later in vers 20-22 legt hij hier nog verder over uit:

Maar Christus is werkelijk uit de dood opgewekt, als de eerste van de gestorvenen. Zoals de dood er is gekomen door een mens, zo is ook de opstanding uit de dood er gekomen door een mens. Zoals wij door Adam allen sterven, zo zullen wij door Christus allen levend worden gemaakt.

Romeinen 8:11 vult dit aan:

Want als de Geest van hem die Jezus uit de dood heeft opgewekt in u woont, zal hij die Christus heeft opgewekt ook u die sterfelijk bent, levend maken door zijn Geest, die in u leeft.

Het is dus duidelijk dat geloof in de opstanding van Christus ook het geloof in de opstanding van de doden impliceert. Paulus gaat hier echter nog op door en zegt in vers 14 dat het geloof in Christus zonder opstanding der doden en dus zonder de opwekking van Christus zinloos is. Paulus voegt hier veel toe aan de betekenis van de opwekking van Christus. Paulus toont hier aan dat de opstanding van Christus noodzakelijk is voor de verkondiging. Als Christus niet is opgewekt en er dus geen opstanding van de doden is dan hebben we geen hoop voor de toekomst maar slechts hoop in het nu. Een toekomstloos geloof, dat is nutteloos. De kracht van de christelijke boodschap is volgens Paulus dus dat we een garantie hebben van een betere toekomst, dat zij die geloven gered worden en uit de doden zullen opstaan. Zonder de opstanding van Jezus was dit niet mogelijk, en dat maakt Jezus' opstanding tot een kernpunt in de verkondiging van het evangelie.

Paulus geeft de opstanding van Christus niet alleen betekenis in het eeuwige perspectief, ook in ons huidige leven heeft de opstanding van Christus een krachtige invloed. In Romeinen 6:4-5 staat:

We zijn door de doop in zijn dood met hem begraven om, zoals Christus door de macht van de Vader uit de dood is opgewekt, een nieuw leven te leiden. Als wij delen in zijn dood, zullen wij ook delen in zijn opstanding.

Dit geeft onze eenheid met Christus aan, zowel in ons huidige leven als in ons eeuwige leven zijn we verbonden met Christus. Kreitzer zegt hierover dat deze eenheid ook betekent dat christenen volgens Paulus nu een opgewekt leven leiden, een nieuw leven. Kreitzer noemt het "walking in the newness of life". In 2 Korintiërs 5:14-17 wordt ook zichtbaar dat we door de dood én opstanding van Christus een nieuwe schepping zijn. Het laat ons zien dat we met Christus een nieuw leven zijn begonnen.

Wat ons drijft is de liefde van Christus, omdat we ervan overtuigd zijn dat één mens voor alle mensen is gestorven, waardoor alle mensen zijn gestorven, en dat hij voor allen is gestorven opdat de levenden niet langer voor zichzelf zouden leven, maar voor hem die voor de levenden is gestorven en is opgewekt. Daarom beoordelen we vanaf nu niemand meer volgens de maatstaven van deze wereld; ook Christus niet, die we vroeger wel volgens die maatstaven beoordeelden. Daarom ook is iemand die één met Christus is, een nieuwe schepping. Het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen.

Wat is de Bijbelse betekenis van de Opstanding van Christus?

Het kernpunt in de betekenis van de opstanding vinden we in de uitspraak van Paulus in 1 Korintiërs 15 dat als Christus niet is opgewekt ons geloof nutteloos is. De New Bible Dictionary zegt hierover dat "de kern is dat de Christelijke boodschap een evangelie is, het is goed nieuws over hoe God zijn Zoon zond om onze Verlosser te zijn. Maar als Christus niet opgewekt is, dan hebben we geen zekerheid dat de verlossing voltooid is".

De New Bible Dictionary wijst ons ook nog op de uitspraken van Paulus in Kolossenzen 2:12

Toen u gedoopt werd bent u immers met hem begraven, en met hem bent u ook tot leven gewekt, omdat u gelooft in de kracht van God die hem uit de dood heeft opgewekt.

De kracht waarmee Christus is opgewekt werkt door in de gemeente en op het getuigenis dat we zijn gestorven en opgestaan met Christus. Daarom ook werkt die kracht nu nog in ons.

Volgens Kolossenzen 3:1 is het getuigenis dat we met Christus gestorven en weer opgestaan zijn ook een opdracht tot het leiden van een vernieuwd leven.

Als u nu met Christus uit de dood bent opgewekt, streef dan naar wat boven is, waar Christus zit aan de rechterhand van God.

De opstanding van Christus roept op om ons gedrag aanpassen aan het vernieuwde leven.

De opstanding van Christus heeft dus 4 dimensies.

1. Proclamatie, Christus heeft de dood overwonnen
2. Belofte, dat wij met Hem zullen opstaan tot een eeuwig leven en een belofte van het herstel van alle dingen
3. Bevestiging, dat Jezus de messias is en dat het verzoenende werk voltooid is
4. Opdracht, in Christus zijn we een nieuwe schepping, opgewekt tot een nieuw leven en we krijgen de opdracht mee om ons leven hieraan aan te passen.

De opstanding van Christus in de theologie

Het christelijk geloof ontwikkeld zich. Wij hebben de Bijbel als boek dat gezaghebbend is voor geloof, leer en leven. Daarnaast bedrijven we ook theologie om het bijbels getuigenis in leerstellingen te verwerken. Mensen denken na over wat de bijbel zegt en verbinden er conclusies aan. (Opvallend is dat) de theologie de opstanding van Christus veelal ziet als een soteriologisch gebeuren. Guthrie beschrijft de opstanding als het 'bereiden van de weg naar verheerlijking'. Barth ziet de opstanding als 'een openbaring van God als Verlosser en Heer', ook soteriologisch. Berkhof richt zich vooral op de noodzakelijkheid van de opstanding als

bevestiging dat Jezus van God afkomstig was en dat het verzoenend werk is volbracht, ook soteriologisch. De theologie heeft veel bijgedragen aan de terminologie van de betekenis van de opstanding. Men heeft goede woorden gevonden om het bijbels getuigenis kernachtig te verwoorden. Een legitimatie van God, de openbaring van God als Verlosser. Dit zijn beschrijvingen die ze gebruiken en die we niet zo in de Bijbel tegenkomen maar geheel in lijn staan met het bijbels getuigenis.

Opvallend is echter dat men veelal voorbijgaat aan de opstanding als opdracht om een vernieuwd leven te leiden. Ze gaan hier, volgens mij voorbij aan de uitspraken van Paulus in Romeinen 6 en 2 Korintiërs 5. Ook Christus als overwinnaar komt maar weinig terug in hun bespreking. Alleen bij Barth die in de opstanding een openbaring ziet van God als de Heer vinden we nog iets als een overwinning, namelijk Jezus als de Heer, machtiger dan de dood. Wat we vooral vinden, en dat is niet onlogisch, is de opstanding als iets soteriologisch. Het is de legitimatie van God voor het verzoenend werk en Christus heeft de weg bereidt tot een verheerlijkt leven. Maar helaas moet ik opmerken dat ze voorbij zijn gegaan aan de proclamatie van overwinning en een opdracht tot een nieuw leven.

Daarom wil ik met het volgende afsluiten. Laat de wetenschap dat Christus is opgestaan voor u een dagelijkse realiteit zijn. We weten dat Christus de overwinnaar is. We weten dat Hij de messias was omdat God Hem heeft opgewekt en we weten dat Hij voor ons een wet tot eeuwig leven heeft bereidt. En, wij leven door geloof in Hem nu een opgewekt leven. Dit is niet iets waarbij we alleen bij het Paasfeest bij stil hoeven te staan maar een geloofsfeit waar we elke dag aan mogen denken en waaruit we mogen leven. We zijn opgewekt, met Christus tot een nieuw leven. Amen? Amen!

Bibliografie

1. H. Berkhof, *Christelijk Geloof*, (Nijkerk, Callenbach, 1990) p. 305-310
2. John van Eck, *Handelingen*, Commentaar op het Nieuwe Testament, derde serie, (Kampen, Kok, 2003) p. 293,393
3. Donald Guthrie, *New Testament Theology*, (Leicester, Inter-Varsity Press, 1981) p. 375-391
4. George Hunsinger, 'Karl Barth's Christology', in: John Webster, *Karl Barth*, (Cambridge, University Press, 2000) p. 137-138
5. L.J. Kreitzer, 'Ressurrection', in: *Dictionary of Paul and his Letters*, (Leicester, Intervarsity Press, 1993) p. 805-812
6. Jan Lambrecht, *1 Korintiërs*, in: Erik Eynikel, e.a. (red), *Internationaal Commentaar op de Bijbel*, band 2 (Kampen, Kok/Uitgeverij Averbode, 2001) p. 1891
7. L.L. Morris, 'Ressurrection', in: *New Bible Dictionary*, second edition, (Leicester/Londen, Inter Varsity Press, 1962) p. 1022-1023